

**Національна академія аграрних наук України
Інститут кормів та сільського господарства Поділля**

Матеріали XVI Міжнародної наукової конференції

«КОРМИ І КОРМОВИЙ БІЛОК»

**Вінниця, Україна
19-20 вересня 2024 р.**

**National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine
Institute of Feed Research and Agriculture of Podillia**

Proceedings of the XVI International scientific conference

“FEEDS AND FEED PROTEIN”

**Vinnytsia, Ukraine
September 19-20, 2024**

УДК 636.085/087

ББК 45.45

К-66

Матеріали XVI Міжнародної наукової конференції «Корми і кормовий білок» (19-20 вересня 2024 року). Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН. Вінниця. 2024. 201 с.

Proceedings of the XVI International scientific conference “Feeds and feed protein” (September 19-20, 2024). Institute of Feed Research and Agriculture of Podillia of NAAS. Vinnytsia. 2024. 201 p.

DOI: <https://doi.org/10.31073/kormovyrobnytstvo2024conf>

ISBN 987-013-5237-00-8

Збірник містить тези виступів учасників XVI Міжнародної наукової конференції «Корми і кормовий білок». У збірнику матеріалів конференції розглянуто актуальні питання, пов'язані з формуванням ефективного кормовиробництва як основи для сталого розвитку тваринницької галузі в Україні. Представлено результати наукових досліджень та їхню практичну перевірку у виробничих умовах, що демонструють реальні можливості підвищення ефективності виробництва кормів. Окрему увагу приділено інноваційним підходам і технологіям, які сприяють оптимізації використання ресурсів та зменшенню екологічного навантаження на навколишнє середовище. Матеріали представлені в авторській редакції.

Видання призначене для науковців, аспірантів, студентів, а також усіх зацікавлених у питаннях сучасного аграрного виробництва, зокрема, у пошуку рішень для підвищення ефективності та стійкості агропромислового комплексу.

The conference proceedings address topical issues related to the formation of efficient feed production as a basis for sustainable development of the livestock industry in Ukraine. The results of scientific research and their practical testing in production conditions are presented, demonstrating real opportunities to improve the efficiency of feed production. Particular attention is paid to innovative approaches and technologies that help to optimize the use of resources and reduce the environmental burden on the environment. The materials are presented in the author's edition.

The publication is intended for scientists, postgraduates, students, and all those interested in modern agricultural production, in particular, in finding solutions to improve the efficiency and sustainability of the agro-industrial complex.

Матеріали конференції рекомендовані та затверджені до друку рішенням Вченої ради Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН від 13.09.2024 року, протокол № 9.

The proceedings of the conference were approved and recommended for publication by the decision of the scientific council of the Institute of Feed Research and Agriculture of Podillia of NAAS dated September 13, 2024, protocol No. 9.

© Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, 2024

© Institute of Feed Research and Agriculture of Podillya NAAS, 2024

НАУКОВИЙ КОМІТЕТ

Гадзало Я.М.	Національна академія аграрних наук України, президент
Роїк М.В.	Національна академія аграрних наук України, віце-президент
Лупенко Ю.О.	Національна академія аграрних наук України, віце-президент
Петриченко В.Ф.	Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, академік НААН
Корнійчук О.В.	Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, в.о. директора, доктор с.-г. наук
Хареба В.В.	Національна академія аграрних наук України, в.о.академік-секретар Відділення рослинництва НААН
Камінський В.Ф.	ННЦ «Інститут землеробства НААН», академік-секретар Відділення землеробства, меліорації та механізації НААН
Патика В.П.	Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К.Заболотного НАН, академік НААН
Калініченко А.В.	Опольський університет, Інститут екологічної інженерії та біотехнологій, Польща
Дабкевічус Зенонас	Литовський науково-дослідний центр сільського та лісового господарства, Литва
Карагіч Джури	Інститут польових та овочевих культур, Сербія
Лихочвор В.В.	Львівський національний аграрний університет, член-кореспондент НААН
Петриченко О.А.	Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, доктор екон. наук, професор
Гуцол А.В.	Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, доктор с.-г. наук, професор
Задорожний В.С.	Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, кандидат с.-г. наук
Колісник С.І.	Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, кандидат с.-г. наук
Бугайов В.Д.	Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, кандидат с.-г. наук
Векленко Ю.А.	Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, кандидат с.-г. наук
Кобак С.Я.	Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, кандидат с.-г. наук
Воронецька І.С.	Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, кандидат екон. наук
Юрчук Н.П.	Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН, кандидат екон. наук

SCIENTIFIC COMMITTEE

Gadzalo Yaroslav	National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, President
Roik Mykola	National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, Vice President
Lupenko Yuriy	National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, Vice President
Petrychenko Vasyl	Institute of Feed Research and Agriculture of Podillya NAAS, Academician of NAAS
Korniichuk Oleksandr	Institute of Feed Research and Agriculture of Podillya NAAS, Director, Doctor of Agricultural Sciences
Hareba Volodymyr	National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, Academician-Secretary of the Department of Plant Industry of NAAS
Kaminsky Viktor	NSC "Institute of Agriculture of NAAS", Academician-Secretary of the Department of Agriculture, Land Reclamation and Mechanisation of NAAS
Patyka Volodymyr	D.K. Zabolotnyi Institute of Microbiology and Virology of the National Academy of Sciences of Ukraine, Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine
Kalinichenko Antonina	University of Opole, Institute of Environmental Engineering and Biotechnology, Poland
Dabkevicius Zenonas	Lithuanian Research Centre of Agriculture and Forestry, Lithuania
Karagic Juri	Institute of Field and Vegetable Crops, Serbia
Likhochvor Volodymyr	Lviv National Agrarian University, corresponding member of NAAS
Hutsol Anatoliy	Institute of Feed Research and Agriculture of Podillya NAAS, Doctor of Agricultural Sciences, Professor
Zadorozhnyi Viktor	Institute of Feed Research and Agriculture of Podillya NAAS, Candidate of Agricultural Sciences
Kolisnyk Sergey	Institute of Feed Research and Agriculture of Podillya NAAS, Candidate of Agricultural Sciences
Bugayev Vasyl	Institute of Feed Research and Agriculture of Podillya NAAS, Candidate of Agricultural Sciences
Veklenko Yury	Institute of Feed Research and Agriculture of Podillya NAAS, Candidate of Agricultural Sciences
Kobak Svitlana	Institute of Feed Research and Agriculture of Podillya NAAS, Candidate of Agricultural Sciences
Voronetska Iryna	Institute of Feed Research and Agriculture of Podillya NAAS, PhD in Economics
Yurchuk Natalia	Institute of Feed Research and Agriculture of Podillya NAAS, PhD in Economics

ЗМІСТ

Петриченко В., Корнійчук О. Перспективні напрямки дослідження в кормовиробництві	13
I. БІОТЕХНОЛОГІЯ, ГЕНЕТИКА, СЕЛЕКЦІЯ ТА НАСІННИЦТВО ПОЛЬОВИХ ТА КОРМОВИХ КУЛЬТУР	16
Бугайов В., Векленко Ю. Селекція та вирощування пирію проміжного (<i>Tinopyrum Intermedium</i>) Кернза в Україні	17
Колісник С., Антонів С., Запрута О., Коновальчук В. Іноваційні чинники технології вирощування насіння багаторічних трав із застосуванням біологічних препаратів	20
Юрчук С. Ефект гетерозису та успадкування господарсько-цінних ознак у гібридів першого покоління ріпаку озимого	23
Тромсюк В. Перспективні зразки озимого тритикале укiсного напрямку використання	26
Бардаков В. Результати селекційних досліджень з люпином вузьколистим (<i>Lupinus Angustifolius L.</i>) в Інституті сільськогосподарської мікробіології та агропромислового виробництва НААН.....	29
Максимишин О. Забезпеченість гідротермічними ресурсами періоду сівба – повні сходи сої в умовах Лісостепу Правобережного	33
Маренюк О. Параметри генетичної варіації вмісту білка у зерні ячменю звичайного (ярого)	36
Безкоровайний В. Врожайність насіння сучасних гібридів ріпаку озимого залежно від удобрення	38
II. КОНКУРЕНТОЗДАТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ПОЛЬОВИХ ТА КОРМОВИХ КУЛЬТУР	41
Лихочвор В., Тирус М. Урожайність амаранту сорту Харківський 1 залежно від строків сівби	42
Задорожний В., Чернелівська О., Санін Є. Роль біостимуляторів у кліматично-орієнтованих технологіях вирощування сільськогосподарських культур.....	46
Кобак С., Чорна В., Головенько Ю. Вплив морфорегуляторів на формування симбіотичного апарату сої.....	48
Молдован Ж., Молдован В. Оцінка потенціалу урожайності сортів сої в умовах достатнього зволоження західного Лісостепу	51
Бандровський Д. Формування продуктивності кукурудзи залежно від оптимізації системи удобрення	55
Задорожний В., Микитюк О. Вплив елементів технології вирощування на насінневу продуктивність фацелії пижмолистої у Правобережному Лісостепу	

України	59
Власюк О. Вплив біопрепаратів на продуктивність і ураження хворобами пшениці озимої.....	61
Засядько І. Вплив основних елементів технології на продуктивність ячменю ярого.....	65
Войтова Г., Квасніцька Л. Вплив біопрепаратів і добрив на розвиток озимої пшениці.....	67
Гончаренко О. Оцінка показників схожості насіння залежно від впливу технологічних прийомів вирощування сої	70
Джежула О. Формування фотосинтетичного потенціалу посівів нуту звичайного залежно від бактеріально-мінерального живлення	72
Євстафієва Ю., Бучковська В. Біотехнологія – аспекти нашого існування.....	75
Зубов Д. Урожайність насіння сої залежно від системи захисту від хвороб в короткоротаційних сівоzmінах	78
Каменщук Б., Кривулько М. Оцінка впливу технологій вирощування гібридів соняшнику на конкурентоздатність	81
Квасніцька Л., Власюк О., Войтова Г. Вплив добрив і біодеструктора на ріст і розвиток соняшнику	84
Климчук О. Біотехнологічні підходи до використання кукурудзи на енергетичні цілі.....	87
Овчарук О., Лайтер В. Вплив строків збирання на якість зерна кукурудзи	91
Панцирева Г. Агроекологічна оцінка технології вирощування сої в умовах Правобережного Лісостепу України.....	94
Максимишин О. Забезпеченість гідротермічними ресурсами періоду сівба – повні сходи сої в умовах Лісостепу Правобережного	97
Машенко В. Удосконалення технології вирощування сої для підвищення густоти та виживаності в умовах Лісостепу Правобережного.....	100
Олексієнко О. Екологічні азотфіксуючі системи у посівах зернових культур .	104
Панцирев О. Вплив передпосівної обробки та підживлення на ріст сої в Правобережному Лісостепу України	107
Побережник П. Продуктивність гібридів кукурудзи на силос залежно від технології вирощування на ґрунтах Правобережного Лісостепу.....	110
Поліщук М. Продуктивність кукурудзи цукрової на силос залежно від технології вирощування на сірих лісових ґрунтах.....	112
Рябко М., Овчарук О. Особливості системи живлення сої.....	114
Слободянюк Е. Вплив передпосівної обробки та підживлення на симбіотичну продуктивність гороху.....	117
Фурман В., Фурман О. Вплив технологічних прийомів вирощування на	

симбіотичну та насіннєву продуктивність сої.....	120
Фурманець М., Фурманець Ю., Фурманець І. Вплив системи обробітку ґрунту та побічної продукції на продуктивність соняшнику в сівоzmіні.....	123
Юрченко Ю. Динаміка нагромадження сухої речовини посівами сої	126
Овчарук О., Мирна М., Рябовол А. Вплив строків сівби на формування агроценозу квасолі звичайної.....	129
ІІІ. БІОАДАПТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ БАГАТОРІЧНИХ ТРАВ У ПОЛЬОВОМУ ТА ЛУЧНОМУ КОРМОВИРОБНИЦТВІ	132
Бурко Л., Пророченко С., Ковпак Я. Показники родючості ґрунту під кормовими агрофітоценозами	133
Довгаюк-Семенюк М., Зінчук М. Органічне вирощування конюшини лучної: сучасні технології та адаптація до стандартів ЄС.....	136
Микитюк С. Багаторічні зернові культури як екологічно стійка альтернатива для диверсифікації сільськогосподарського виробництва в Україні.....	140
Свистунова І., Захлебаєв М., Гулійчук А. Формування урожайності надземної маси буркуну білого в одновидових та сумісних посівах.....	145
ІV. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗАГОТІВЛІ, ЗБЕРІГАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОРМІВ	148
Гуцол А., Мисенко О., Гуцол Н., Чорнолата Л. Три найпоширеніших мікотоксини в Україні.....	149
Вугляр В., Вугляр Ю. Сучасні технологічні прийоми при заготівлі сінажу для зменшення втрати поживних речовин	152
Гуцол А., Гуцол Н., Мисенко О., Мушит С. Використання L-карнітину у комбікормах для сільськогосподарських тварин	156
Килимнюк О., Хіміч О. Додаток з материнки, кориці, чилі та розмарину в комбікормі для молодняка гусей.....	160
Чорнолата Л., Лихач С. Вплив пров'ялювання зеленої маси кукурудзи на протеїнову поживність виготовленого корму	164
V. ЕКОНОМІКА, МЕНЕДЖМЕНТ ТА СТРАТЕГІЇ ВИРОБНИЦТВА КОРМІВ І КОРМОВОГО БІЛКА	169
Воронецька І. Сценарії розвитку кормової бази фермерських господарств в Україні в умовах сучасних викликів.....	170
Петриченко О., Петриченко І. Розвиток ефективного кормовиробництва у фермерських та сімейних господарствах.....	174
Бабич-Побережна А., Спринчук Н., Задорожна І., Побережний М. Стан та особливості трансферу інновацій Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН	177
Задорожна І. Підготовка аспірантів до інноваційної діяльності в агрономії	179

Юрчук Н. Підходи до формування кормової бази фермерських і сімейних господарств в умовах сталого розвитку.....	182
Кравчук О., Корнійчук О. Стан та проблеми виробництва кормів у фермерських господарствах України	185
Жук М., Сеник І., Сидорук Г. Стан кормовиробництва в Тернопільській області.....	188
Білан О. Ріпак – напрямки використання та перспективи виробництва.....	191
Марценюк О. Чинники екодеструкції земель сільськогосподарського призначення.....	195
Сапужак Р., Шманько Н., Стопчак В., Карпінський Р. Стан зерновиробництва в Тернопільській області.....	198

УДК 631.1:631.2:636.03

Юрчук Наталія

к.е.н., доцент

Інститут кормів та сільського господарства Поділля НААН,
м. Вінниця

ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ КОРМОВОЇ БАЗИ ФЕРМЕРСЬКИХ І СІМЕЙНИХ ГОСПОДАРСТВ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

***Ключові слова:** корми, кормовиробництво, кормова база, фермерські господарства, сімейні господарства*

UDC 631.1:631.2:636.03

Natalia Yurchuk

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Institute of Feed Research and Agriculture of Podillya of the NAAS
Vinnitsia

APPROACHES TO THE FORMATION OF THE FEED BASE OF FARMS AND FAMILY FARMS IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

***Key words:** feed, feed production, feed base, farms, family farms*

Зміна клімату, зростання вартості ресурсів, необхідність збереження екологічної рівноваги та підвищення конкурентоспроможності господарств вимагають впровадження науково обґрунтованих підходів до вирощування та використання кормових культур. Важливим завданням є оптимізація витрат на виробництво кормів, збереження якості продукції та підвищення економічної стійкості господарств.

Для забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки України важливо створити ефективний механізм організації виробництва в сільських територіальних громадах. Сільські території мають ключову роль у соціально-економічному та екологічному розвитку держави, оскільки основна діяльність здійснюється саме в цих місцевостях [1].

Розвиток тваринництва значною мірою залежить від створення надійної кормової бази, яка сприяє зростанню поголів'я худоби, підвищенню якості та економічної ефективності продукції тваринництва. Нині місцеві виробники виступають важливими гарантами продовольчої безпеки країни, а якість їхньої продукції вже відповідає рівню великих українських та європейських виробників [2].

Фермерські та сімейні господарства, як основні виробники сільськогосподарської продукції, відіграють ключову роль у продовольчій безпеці країни та підтримці сільських територій. Проте, для забезпечення високої продуктивності тваринництва необхідно створювати надійну та економічно доцільну кормову базу, яка б відповідала сучасним вимогам.

Формування кормової бази фермерських і сімейних господарств потребує комплексного підходу, що враховує агротехнічні, економічні та екологічні, соціальні аспекти (рис. 1).

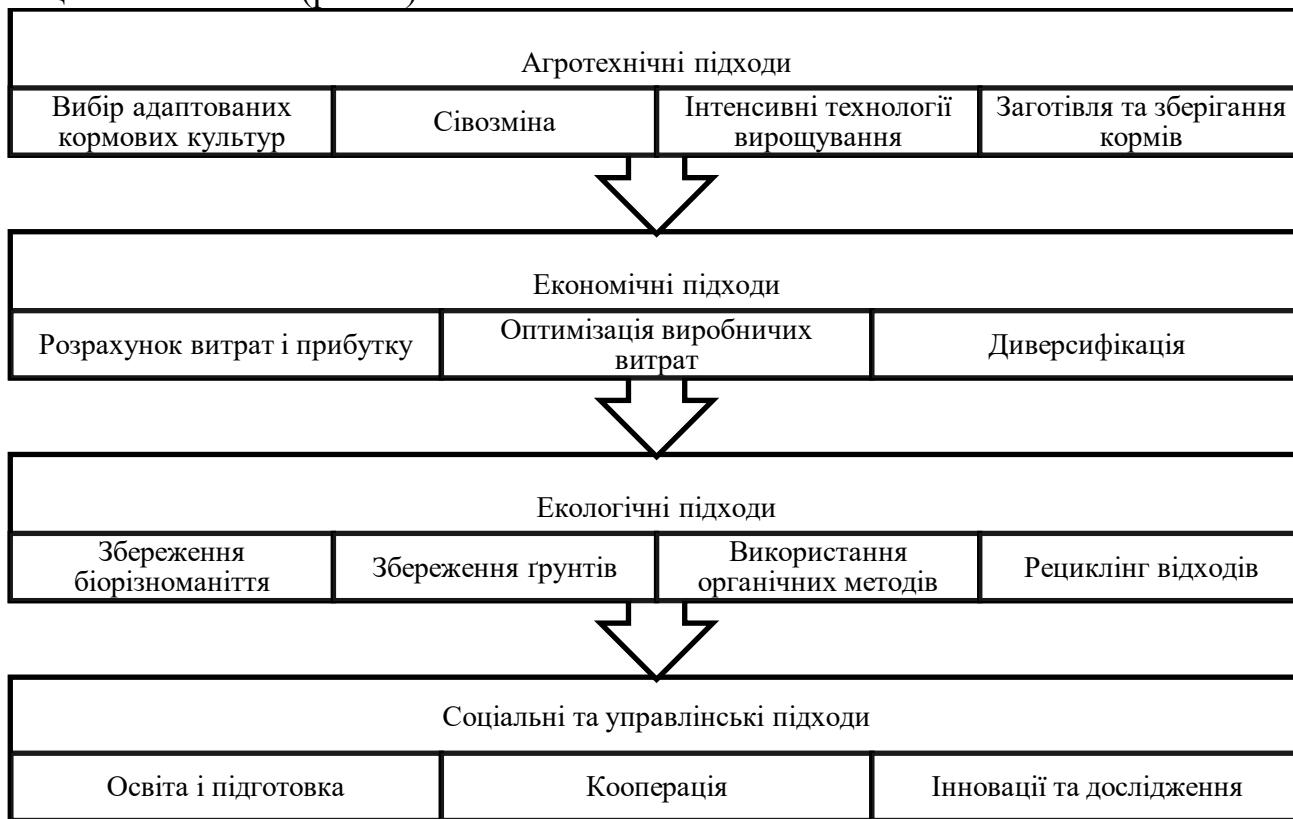

Рис. Основні аспекти формування кормової бази фермерських і сімейних господарств

Джерело: сформовано автором

Агротехнічні підходи передбачають орієнтацію на вирощування культур, які найкраще підходять до місцевих кліматичних і ґрунтових умов та впровадження раціональної сівозміни з урахуванням потреб ґрунту, збереження його родючості й мінімізації ризиків зараження хворобами. Використання сучасних технологій для підвищення продуктивності, таких як точне землеробство, зрошення, внесення добрив забезпечить максимальну врожайність при мінімальних витратах. Використання технологій силосування, сушіння і брикетування сприятиме збереженню поживних властивостей кормів протягом тривалого часу. Важливу роль відіграє аналіз економічної доцільності вирощування різних кормових культур, з урахуванням вартості насіння, добрив,

ПММ, праці, транспортування та зберігання.

Використання ресурсозберігаючих технологій має бути спрямоване на оптимізацію витрат на виробництво, збереження високої якості кінцевого продукту. При цьому слід враховувати, що вирощування нетрадиційних кормових культур потребують менше ресурсів або є більш стійкими до стресових умов. Поєднання традиційних і нетрадиційних кормових культур у сівозміні дозволяє знижувати ризики, пов'язані зі змінами клімату та коливаннями на ринку традиційних кормових культур. Для збереження біорізноманіття вирощування різноманітних культур потребує підтримання екосистемних послуг, таких як поліпшення якості ґрунту, підтримка запилювачів і боротьба із шкідниками. Застосування сівозміни з використанням нетрадиційних культур сприятиме покращенню структури ґрунту, підвищенню його родючості і зниженню ризиків деградації, а мінімізація застосування хімічних добрив і пестицидів, перехід на органічне землеробство – підвищить ринкову вартість кінцевої продукції. Використання агровідходів для виробництва компосту або як корм для тварин знижує витрати й підвищує екологічну стійкість господарства.

Важливу роль відіграє науково-просвітницька робота – навчання дрібних агровиробників новітнім агротехнічним методам, управління ресурсами й збереження екологічної рівноваги, сприяння дослідженням у галузі агротехніки, які оптимізують виробництво, прогнозування кліматичних умов, управління ризиками.

Таким чином, запропоновані підходи допоможуть створити стабільну та ефективну кормову базу, що відповідатиме потребам фермерських і сімейних господарств, допоможе підвищити їх стійкість, екологічну безпеку, забезпечити високу продуктивність тваринництва та адаптацію до сучасних викликів.

Список використаних джерел

1. Корнійчук О.В., Воронецька І.С., Юрчук Н.П. Ризики кормового центру та управління ними в умовах сталого розвитку. Корми і кормовиробництво. 2023. № 96. С.190-207. <https://doi.org/10.31073/kormovyrobnytstvo202396-18>
2. Петриченко В.Ф., Корнійчук О.В. Наукове забезпечення виробництва кормів в умовах воєнного стану. Корми і кормовиробництво. 2022. № 93. С.10-20. <https://doi.org/10.31073/kormovyrobnytstvo202293-01>

Наукове видання
Scientific publication

**Матеріали XVI Міжнародної наукової конференції
«КОРМИ І КОРМОВИЙ БІЛОК»**

**Proceedings of the XVI International scientific conference
“FEEDS AND FEED PROTEIN”**

Редакційна колегія:
Інститут кормів та сільськогосподарства Поділля НААН

Editorial board:
Institute of Feed Research and Agriculture of Podillia of NAAS

21100, м. Вінниця, пр-кт Юності, 16
тел./факс: (0432) 46-41-16,
16, Yunosti Ave, Vinnytsia, 21100, Ukraine
tel./fax: (0432) 46-41-16,
e-mail: kormovyrobnytstvo@ukr.net
collection: www.fri.vin.ua

Редактор Воронецька Ірина Станіславівна
Editor Iryna Voronetska
Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ № 22254-12154 ПП
від 28. 07. 2016

Address of editorial office
21100, 16, Yunosti Avenue, Vinnytsia, Ukraine
tel./fax: (0432) 46-41-16,
e-mail: kormovyrobnytstvo@ukr.net
collection: www.fri.vin.ua